



PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

---

*Dokument z posiedzenia*

---

29.6.2011

B7-0380/2011

## PROJEKT REZOLUCJI

złożony w odpowiedzi na pytanie wymagające odpowiedzi ustnej B7-0316/2011

zgodnie z art. 115 ust. 5 Regulaminu

w sprawie zmiany węgierskiej konstytucji

**Juan Fernando López Aguilar, Claude Moraes, Monika Flašíková Beňová, Kinga Göncz, Csaba Sándor Tabajdi**

w imieniu grupy politycznej S&D

**Judith Sargentini**

w imieniu grupy politycznej Verts/ALE

RE\872098PL.doc

PE465.705v01-00

**PL**

*Zjednoczona w różnorodności*

**PL**

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie zmiany węgierskiej konstytucji**

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając art. 2, 3, 4, 6 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), art. 49, 56, 114, 167 i 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej i europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC), dotyczące poszanowania, ochrony i promowania praw podstawowych,
  - uwzględniając nową ustawę zasadniczą Węgier przyjętą w dniu 18 kwietnia 2011 r. przez Zgromadzenie Narodowe Republiki Węgierskiej (dalej zwaną „nową konstytucją”),
  - uwzględniając opinie nr CDL(2011)016 i CDL(2011)001 Komisji Weneckiej w sprawie nowej konstytucji Węgier oraz w sprawie trzech kwestii prawnych nasuwających się w związku z procesem opracowywania nowej konstytucji Węgier,
  - uwzględniając projekt rezolucji nr 12490 złożony w dniu 25 stycznia 2011 r. w Zgromadzeniu Parlamentarnym Rady Europy i poświęcony znacznemu pogorszeniu sytuacji w zakresie rządów prawa i praw człowieka na Węgrzech,
  - uwzględniając wyrok nr 30141/04 Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (sprawa Schalk i Kopf przeciwko Austrii), a zwłaszcza sformułowane w nim *obiter dicta*,
  - uwzględniając art. 115 ust. 5 oraz art. 110 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Unia Europejska opiera się na wartościach, jakimi są demokracja i państwo prawa, jak określa art. 2 TUE, na wyraźnym poszanowaniu praw podstawowych i wolności, jak przewiduje Karta praw podstawowych Unii Europejskiej i EKPC, a także na uznaniu mocy prawnej wspomnianych praw, wolności i zasad, co znajduje dalsze potwierdzenie w bliskim przystąpieniu UE do EKPC,
- B. mając na uwadze, że opracowywanie i przyjmowanie nowej konstytucji po przystąpieniu do UE jest zjawiskiem niespotykanym oraz mając na uwadze, że mimo iż państwa członkowskie mają wyłączne prawo do sporządzania i przyjmowania nowych konstytucji, szczególną uwagę należy zwrócić na szczeblu UE na formę danego dokumentu oraz na proces z nim związany, tak aby czuwać nad tym, by litera i duch uchwalanych konstytucji nie stały w sprzeczności z literą i duchem wspólnotowego dorobku prawnego,
- C. mając na uwadze, że proces opracowywania i przyjmowania nowej konstytucji zakończono wyjątkowo szybko, w związku z czym zabrakło czasu na gruntowną i merytoryczną debatę publiczną nad projektem konstytucji,
- D. mając na uwadze, że nową konstytucję uchwalono wyłącznie głosami posłów partii rządzących, a zatem nie osiągnięto konsensusu politycznego,
- E. mając na uwadze, że Parlament Europejski podziela zgłaszane przez Komisję Wenecką

obawy dotyczące w szczególności poszanowania zasady przejrzystości, otwartości i uczestnictwa w procesie uchwalania nowej konstytucji i ustalania jego harmonogramu oraz dotyczące zmian w systemie równowagi i kontroli instytucjonalnej, zwłaszcza postanowień dotyczących nowego węgierskiego Trybunału Konstytucyjnego oraz sądów i sędziów, które mogą stwarzać zagrożenie dla niezależności węgierskiego wymiaru sprawiedliwości,

- F. mając na uwadze, że nowa konstytucja nie określa w sposób wyraźny szeregu zasad, które Węgry mają obowiązek przestrzegać i propagować na mocy zobowiązań międzynarodowych, takich jak zakaz kary śmierci, zakaz dyskryminacji ze względu na orientację seksualną oraz zakaz zawieszania lub ograniczania przestrzegania praw podstawowych za pomocą specjalnych nakazów prawnych,
- G. mając na uwadze, że nowa konstytucja, za pomocą wartości, na jakich się opiera, i niejasnego sformułowania podstawowych pojęć, takich jak rodzina czy prawo do życia od poczęcia, stwarza ryzyko dyskryminacji określonych grup społecznych, tj. mniejszości etnicznych, religijnych i seksualnych, niepełnych rodzin, osób, które zawarły cywilne związki partnerskie, i kobiet,
- H. mając na uwadze, że nowa konstytucja nie gwarantuje w sposób wyraźny, że Węgry będą przestrzegały integralności terytorialnej innych państw oraz mając na uwadze, że brak jakiegokolwiek postanowienia w tym zakresie, a także niejasno sformułowana preambuła, zwłaszcza w części dotyczącej obowiązków państwa węgierskiego wobec Węgrów żyjących za granicą, mogą stworzyć podstawę prawną dla działań, które państwa sąsiadujące mogłyby uznać za ingerowanie w ich wewnętrzne sprawy, co może spowodować napięcia w regionie,
- I. mając na uwadze, że nowa konstytucja stanowi, iż jej preambuła ma moc prawną, co może wywierać skutki prawne i polityczne oraz może prowadzić do niepewności prawnej,
- J. mając na uwadze, że włączenie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej do nowej konstytucji może skutkować nakładaniem się na siebie kompetencji sądów węgierskich i sądów międzynarodowych, jak wskazano w opinii wydanej przez Komisję Wenecką,
- K. mając na uwadze, że nowa konstytucja, w przeciwieństwie do konstytucji obowiązującej dotychczas, stanowi, że walutą urzędową Węgier jest forint, co może utrudnić przyjęcie waluty euro w przyszłości poprzez tworzenie zbędnych przeszkód prawnych,
- L. mając na uwadze, że nowa konstytucja przewiduje szerokie stosowanie tzw. ustaw kardynalnych, które są również przyjmowane większością dwóch trzecich głosów i które będą miały zastosowanie do bardzo wielu dziedzin odnoszących się do systemu instytucjonalnego Węgier i praw podstawowych; mając na uwadze, że w praktyce ich przyjmowanie staje się częścią nowego węgierskiego procesu konstytucyjnego,
- M. mając na uwadze, że na mocy nowej konstytucji szereg kwestii, takich jak szczegółowe aspekty prawa rodzinnego oraz systemu podatkowego i emerytalnego, które formalnie należą do kompetencji rządu lub podlegają zwyczajnym uprawnieniom decyzyjnym parlamentu, będzie również obowiązkowo rozstrzyganych za pomocą ustaw kardynalnych, co oznacza, że przyszłe wybory będą miały mniejsze znaczenie, a rząd

dysponujący większością dwóch trzecich głosów otrzyma większe pole do działania w celu cementowania jego preferencji politycznych; mając na uwadze, że proces wdrażania konkretnych i szczegółowych przepisów w drodze ustaw kardynalnych może zatem zagrozić zasadzie demokracji,

- N. mając na uwadze, że – jak podkreśliła Komisja Wenecka – polityka kulturalna, religijna, społeczno-gospodarcza i finansowa nie powinna być ustalona na trwałe poprzez ustawy kardynalne,
- O. mając na uwadze, że ponownie ustanowiona Rada Budżetowa będzie miała uprawnienia do wetowania budżetu ogólnego, a w takim przypadku głowa państwa może rozwiązać Zgromadzenie Narodowe, poważnie ograniczając zakres działania demokratycznie wybranej władzy ustawodawczej,
- P. mając na uwadze, że skuteczny system czterech komisarzy parlamentarnych zostanie sprowadzony do jednej struktury, obejmującej ogólnego rzecznika praw obywatelskich i dwóch zastępców, którzy mogą nie zapewniać takiego samego poziomu ochrony praw i którzy nie będą mieli takich samych uprawnień, co były Komisarz ds. Danych Osobowych i Wolności Informacji; mając na uwadze, że uprawnienia wspomnianego komisarza zostaną przekazane organowi, którego sposób działania nie jest sprecyzowany,
- Q. mając na uwadze, że wraz z przyjęciem nowej konstytucji rząd Węgier i partie rządzące dokonały wielu nowych nominacji na kluczowe stanowiska, takie jak prokurator generalny, prezes krajowej izby kontroli i przewodniczący Rady Budżetowej,
- R. mając na uwadze, że węgierski parlament wybrał sędziów, którzy będą na mocy nowej konstytucji zasiadali w nowym węgierskim Trybunale Konstytucyjnym; mając na uwadze, że procedura nominacji i wyboru nie opierała się na konsensusie politycznym; mając na uwadze, że nowa konstytucja wprowadza bardzo ogólne zasady rządzące wymiarem sprawiedliwości oraz pozostawia niepewność co do tego, czy Sąd Najwyższy pod nową nazwą będzie nadal kierowany przez aktualnego prezesa,
- S. mając na uwadze, że Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy postanowiło sporządzić sprawozdanie na temat nowej konstytucji Węgier na podstawie opinii Komisji Weneckiej,
- T. mając na uwadze, że opracowywanie i przyjmowanie nowej konstytucji nie znalazło się w manifestie wyborczym partii rządzących,
- U. mając na uwadze, że sekretarz generalny ONZ Ban Ki-moon stwierdził, że „pożądane byłoby, gdyby rząd Węgier zwracał się o opinie i wytyczne do własnych obywateli i Rady Europy lub Organizacji Narodów Zjednoczonych” oraz jest zdania, że Węgry jako państwo członkowskie UE powinny zwrócić się do instytucji europejskich o zaopiniowanie i przegląd nowej konstytucji,
- 1. wzywa władze Węgier do zapoznania się z zaleceniami zawartymi w opinii Komisji Weneckiej oraz do zajęcia się kwestiami i problemami w nich podniesionymi poprzez zmianę nowej konstytucji, zapewnienie wykładni nowej konstytucji lub uchwalenie odpowiednich ustaw kardynalnych i zwyczajnych;

2. wzywa władze Węgier do aktywnego poszukiwania konsensusu, zagwarantowania większej przejrzystości oraz propagowania rzeczywistego uczestnictwa politycznego i społecznego oraz szerokiej debaty publicznej w związku z mającym wkrótce nastąpić sporządzaniem i uchwalaniem ustaw kardynalnych przewidzianych w nowej konstytucji;
3. wzywa władze Węgier do przyjęcia wąskiego podejścia w ustawach kardynalnych w odniesieniu do podstawowych zasad, na jakich opiera się system podatkowy i emerytalny i umożliwienia przez to przyszłym rządóm i demokratycznie wyłoniónym parlamentóm podejmowania autonomicznych decyzji w sprawie polityki fiskalnej kraju; w związku z tym wzywa władze Węgier do dokonania przeglądu aktualnego mandatu Rady Budżetowej;
4. wzywa władze Węgier do rozważenia możliwości dokonania zmian w nowej konstytucji, zwłaszcza w jej preambule, tak aby gwarantowała ona równy poziom ochrony praw każdego obywatela, niezależnie od jego wyznania, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego czy też przynależności do jakiegokolwiek innej grupy społecznej, oraz do uwzględnienia w preambule wyraźnej deklaracji w sprawie rozdziału Kościoła od państwa;
5. wzywa władze Węgier do zmiany nowej konstytucji, w tym jej preambuły, tak, aby wyraźnie gwarantowała, że Węgry będą przestrzegać integralności terytorialnej innych państw w swoich działaniach mających na celu wspieranie Węgrów żyjących za granicą;
6. wzywa władze Węgier do potwierdzenia niezawisłości wymiaru sprawiedliwości poprzez przywrócenie prawa nowego węgierskiego Trybunału Konstytucyjnego do dokonywania przeglądu ustawodawstwa dotyczącego budżetu bez wyjątku, zgodnie z prawem opartym na EKPC, poprzez zmianę postanowienia wprowadzającego niższy obowiązkowy wiek przechodzenia sędziów na emeryturę oraz poprzez wyraźne zagwarantowanie niezależnego kierowania wymiarem sprawiedliwości;
7. sugeruje władzóm Węgier, by rozważyły możliwość zmiany nowej konstytucji, tak aby w sposób wyraźny chroniła wszystkie podstawowe prawa obywatelskie i socjalne, zgodnie z zobowiązaniami międzynarodowymi Węgier, by zakazywała kary śmierci, kary dożywotniego pozbawienia wolności bez prawa do zwolnienia warunkowego oraz dyskryminacji ze względu na orientację seksualną, aby oferowała wystarczające gwarancje w zakresie ochrony praw podstawowych i wyraźnie stanowiła, że obywatele węgierscy z chwilą urodzenia nabywają prawa podstawowe, które nie są uwarunkowane obowiązkami;
8. wzywa władze Węgier do dopilnowania, by reorganizacja systemu komisarzy parlamentarnych nie miała na celu zniesienia istniejących gwarancji w zakresie zapewnienia i propagowania praw w dziedzinie ochrony mniejszości narodowych, ochrony danych osobowych i przejrzystości informacji istotnych dla ogółu społeczeństwa, ani też niezależności odnośnych organów odpowiedzialnych za te dziedziny;
9. wzywa władze Węgier do upewnienia się, że włączenie Karty praw podstawowych do nowej konstytucji nie stwarza problemów w zakresie interpretacji i nakładania się na siebie kompetencji sądów krajowych, węgierskiego Trybunału Konstytucyjnego i Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości;

10. wzywa Komisję do przeprowadzenia szczegółowego przeglądu i analizy nowej konstytucji i ustaw kardynalnych, które będą przyjmowane w przyszłości, aby skontrolować, czy są one zgodne ze wspólnym dorobkiem prawnym, a zwłaszcza z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej oraz z literą i duchem traktatów;
11. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Radzie Europy, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Agencji Praw Podstawowych oraz OBWE.